

Hieronder een beschouwing op de Haagse Windmolen
door Katerina Teplá.

Vooropgesteld: zoiets als het stiekem plaatsen van een windturbine van zulke afmetingen zo dicht bij een woonwijk doet zelfs de grootste hufter niet af met "sorry voor de gebrekkige communicatie". Daar is slechts één oplossing op zijn plaats, en dat is: die turbine permanent weghalen en ervoor zorgen dat de Vlietzone turbinevrij blijft. Duurzame energie is op zich een goede zaak, maar – zoals dit geval overtuigend laat zien – niet zaligmakend. Wat hebben de omwonenden aan (goedkopere?) duurzame energie als hun woonplezier wordt vergald door slagschaduw en de waarde van hun woning keldert? Volgens mij hebben ook bedrijven in de omgeving last van de slagschaduw – moeten hun werknemers maar de zonwering dichtdoen en in het kunstmatige licht zitten?

Is de door gemeente Den Haag afgegeven vergunning voor de plaatsing van de turbine geldig?

Gelet op de overlast die zo'n ding veroorzaakt voor omwonenden, zou je mogen verwachten dat ergens wettelijk is vastgelegd dat een turbine van afmetingen X op minimaal afstand Y van een woonwijk moet staan. Nu is het probleem hier dat de turbine op Haags grondgebied staat terwijl de dichtstbijzijnde woonwijken tot de gemeente Leidschendam-Voorburg behoren. (Vóór de omstreden gemeentelijke herindeling stond Ceva Logistics trouwens op Leidschendam's grondgebied, en ik vraag me zeer af of die turbine er was gekomen als dat nog het geval was geweest ...)

Heeft de vergunningverlener dus alleen gekeken naar de afstand tot de dichtstbijzijnde woonwijk in Leidschenveen? Mocht de wet- en regelgeving dit toestaan, dan is het a) hufterig van Den Haag en Ceva Logistics dat ze deze mogelijkheid misbruiken, en b) moeten de betreffende bepalingen (al dan niet op basis van een rechterlijke uitspraak) worden aangescherpt. En niet alleen wat de plaatsing van windturbines betreft: het moet gewoon onmogelijk worden dat gemeente A de nadelige gevolgen van voor haar profijtelijke projecten afwentelt op buurgemeente B. Formeel mag de verantwoordelijkheid van een gemeente aan de rand van haar politiek territorium ophouden; er bestaat ook wel zoiets als maatschappelijke verantwoordelijkheid (normen en waarden) die over formele grenzen heen gaat.

Het verbaast me ook hoe makkelijk de gemeente Den Haag de zaak afdoet met "excuses" voor de gebrekkige communicatie. Kennelijk verwacht ze in haar naïeve arrogantie met deze aanpak weg te komen. Maar waarom zou ze? Het zou een vrijbrief zijn voor andere (overheids-)organisaties om "politiek gevoelige" projecten in alle stilte uit te broeden, de daardoor gedupeerde burgers pas op het laatste moment te informeren en het vervolgens op "betreurenswaardige" gebreken in de communicatie te gooien. En de ontstane situatie in stand proberen te houden door te roepen dat terugdraaien geen optie is vanwege allerlei boetes en schadevergoedingen waar uiteindelijk de (reeds gedupeerde) burgers voor opdraaien via de belastingen.

Ook overheidsorganisaties horen hun communicatieprocedures op orde te hebben. Punt. En een hele gemeente financieel straffen voor de wandaden van enkele bestuurders of wethouders, is niet meer van deze tijd. Straf die mensen gewoon persoonlijk.

Waar en waarom is het precies fout gegaan in de communicatie, zowel tussen de gemeenten Den Haag en Leidschendam-Voorburg, als richting de burgers over hun bezwaarmogelijkheden?

Een WOB-verzoek lijkt me een handig middel om eventuele grove nalatigheid dan wel bewuste misleiding van de burgers aan te tonen. Wellicht zou ook de Ombudsman iets in deze kwestie kunnen betekenen, het betreft immers (een grote groep) burgers die onheus zijn bejegend door minstens één gemeente. Democratische principes zijn hier gewoon buitenspel gezet.

Volgende vraag: waarom wil Ceva Logistics per se een windturbine op hun bedrijfsterrein? Ik heb ergens gelezen dat ze al vijf (!) jaar bezig waren dat voor mekaar te krijgen. Wat is hun eigenlijke motivatie? Als "groen bedrijf" te boek staan? (Zouden in dat geval zonnepanelen geen optie zijn, of een windturbine op een andere locatie?) Een eis van leveranciers of klanten, of een voorwaarde om mee te doen aan een openbare aanbesteding? Besparen ze fors op hun energierekening? Is de verkoop van overtollige stroom een prettige extra inkomstenbron? Krijgen ze subsidie of worden ze fiscaal of anderszins bevoordeeld? En waarom hielden ze de komst van de turbine stil richting de gemeente Leidschendam-Voorburg en de omwonenden?

In elk geval heeft Ceva Logistics nu volop gratis publiciteit - maar wie het bedrijf googelt, zal voorlopig vooral stuiten op hun blunder met de windturbine. Ik ben benieuwd in hoeverre deze reputatieschade aanleiding zal zijn voor leveranciers en klanten van Ceva Logistics om op te stappen.

Zoals bekend overwoog ook Eneco windturbines te plaatsen langs de A4. Dat plan werd geschrapt, naar verluidt omdat de turbines onrendabel zouden zijn wegens onvoldoende wind, en ook omdat Eneco bij voorbaat goed inschatte dat deze locatie fel protest zou oproepen bij omwonenden. Hulde voor Eneco!

Verder is er volop reden om de juridische pijlen ook op de leverancier van de windturbine te richten. De klant (Ceva Logistics) mag wel koning zijn, en de leverancier wil uiteraard veel windturbines verkopen, maar deze argumenten houden hem althans in dit geval niet uit de wind. Stel dat u op Marktplaats een luxe smartphone te koop ziet staan, "compleet nieuw", met echtheidscertificaat en alle originele toebehoren, voor 250 euro - en daar blijkt geen woord van te zijn gelogen. Als u hem koopt, maakt u zich strafbaar aan heling. U wordt immers geacht te weten dat zo'n smartphone normaal het driedubbele kost, en dat hier dus een luchtje aan zit.

Terug naar de leverancier van de windturbine. Ook die heeft een "onderzoeksplicht" (zo niet op grond van de wet- en regelgeving, dan wel op basis van de jurisprudentie). Hij wordt benaderd om een turbine te plaatsen op het bedrijfsterrein van Ceva Logistics, en vraagt uiteraard naar het voorhanden zijn van een geldige vergunning, die hij prompt krijgt. En daar zou elke zichzelf respecterende leverancier van windturbines de nodige vraagtekens bij moeten plaatsen - want de locatie is wel erg dicht bij een woonwijk en hij ziet direct dat het gewenste model turbine flink overlast zal opleveren voor een groot aantal omwonenden. Is die vergunning wel in de haak, of zit ook daar een luchtje aan? In zo'n geval is het zijn plicht om door te vragen - en dat leidt logischerwijs tot de vraag of de plaatsing van de turbine wel is afgestemd met de gemeente Leidschendam-Voorburg, inclusief bezwaarprocedure voor

de omwonenden. De leverancier had direct bij de gemeente Leidschendam-Voorburg aan de bel moeten trekken en de plaatsing van de turbine tot nader order opschorten.

Tot slot even een (onvermijdelijke) opmerking over de uitspraak van de heer Baldewsingh, die zich afvraagt: "Hoe kan één windmolen nou het landschap van Leidschendam-Voorburg ontsieren?" Nou, mijnheer de wethouder, de echte wind**molens** in Leidschendam-Voorburg zijn stuk voor stuk ware sieraden. Nu hebben we het voor de goede orde over een wind**turbine**, en het zal hopelijk ook u niet zijn ontgaan dat die toch echt van een heel andere orde is.

Is er iemand in het Zeeheldenkwartier bij wie hij een weekje zou mogen logeren? (Uiteraard in een kamer met de beste slagschaduw.) Ik vermoed dat hij daarna wel anders zou piepen, al blijft het de vraag of hij de moed zou hebben zijn herziene mening in politieke daden om te zetten.

Katerina Teplá